

Aan:
College van Gedeputeerde Staten van Gelderland
Postbus 9090
6800 GX Arnhem

Afzender:
Stichting Natuurbegravingen Nederland
Postbus 23130
3001 KC Rotterdam

Rotterdam 21 augustus 2015

Grootedelachtbaar College,

Hierbij wenden wij ons tot uw College teneinde een bijdrage te leveren voor het formuleren van beleid ten aanzien van natuurbegravingen.

'Wij' zijn de Stichting Natuurbegravingen Nederland met een gelijknamige [website](http://www.natuurbegravingen.nl). De stichting is opgericht door burgers die verontrust zijn over de ontwikkeling van het fenomeen natuurbegravingen. Wij willen er aan meewerken om te komen tot een maatschappelijk debat over dit onderwerp.

Nieuw verschijnsel

Natuurbegravingen is een voor Nederland relatief nieuw verschijnsel dat vooral in de markt is gezet door twee vastgoed projectontwikkelaars uit Brabant. Zij exploiteren sedert drie jaar via Natuurbegravingen Nederland B.V., hierna NBN, een begraafplaats bij Arnhem onder de naam Heidepol. Er is inmiddels ook een brancheorganisatie, Brana, waarbij vier natuurbegravingen zijn aangesloten. Met elkaar verzorgen deze begraafplaatsen per jaar circa 200 begravingen. Dat is 0,15 % van het aantal overledenen per jaar in ons land. Toch wordt natuurbegraving voorgesteld als een succes waaraan veel behoefte zou bestaan. NBN ondersteunt natuurbegraving met een massieve marketingcampagne die wil doen geloven dat natuurbegraving de toekomst is. De campagne heeft in zoverre succes dat nu reeds op 65 plaatsen in Nederland een natuurbegraving in aanvraag is of wordt onderzocht. Deze plaatsen vindt u op onze website onder '[Locaties](#)'. NBN werft via Movement Investments nieuwe investeerders.

Hype

Vrijwel geen provincie ontkomt aan de hype. In Noord-Brabant zijn al vijf natuurbegravingen. Er zijn gemeenten waar er al meerdere locaties in onderzoek zijn. De Provincie Gelderland spant de kroon met reeds zes geopende begraafplaatsen, zeven initiatieven plus de plannen van Natuurmonumenten en het gestarte onderzoek van het Gelders Landschap & Kastelen.

Aangetaste natuur

Wij zijn van mening dat dit niet goed kan aflopen. Wij vrezen voor het scenario dat natuurbegraafplaatsen worden opgezet maar na enige tijd weer worden geabandonneerd wegens gebrek aan belangstelling. En dat met achterlating van natuur die ofwel is aangetast en in ieder geval is gedompeld in een grafstemming en daarmee heeft ingeboet aan recreatieve waarde.

De initiatiefnemers van natuurbegraafplaatsen willen het concept verkopen door aan te haken op bestaande natuur, weliswaar met het argument dat nieuwe natuur zou worden gemaakt maar toch vooral door de begrafenissen te doen plaatsvinden in bestaande natuur. Daarbij wordt de EHS niet ontzien. Ook vinden er in veel gevallen bouwactiviteiten plaats of zijn deze beoogd voor ceremonieruimten resp. de noodzakelijke (parkeer-) voorzieningen.

Zienswijzen

Wij hebben op onze website onder [Locaties](#) bij Loon op Zand een tweetal belangwekkende zienswijzen gepubliceerd waarin enerzijds de beweringen van de initiatiefnemers worden ontleed en anderzijds wordt gewezen op de ernstige nadelen voor het betreffende natuurgebied dat eigendom is van Natuurmonumenten. Ook deze vereniging heeft zich door de projectontwikkelaars op sleeptouw laten nemen. Het is opmerkelijk dat daartegen [fors verzet](#) is van de Vereniging Het Groene Hart van Brabant, in afstemming met de Brabantse Milieufederatie. Vanuit natuurbeschermingsinstellingen verwachten wij in toenemende mate verzet tegen het fenomeen natuurbegraven. De praktijk laat namelijk zien dat er van het verkoopargument dat er nieuwe natuur wordt ontwikkeld weinig tot niets terecht komt, terwijl overal bestaande natuur wordt aangetast. Ook de Provincie Noord-Brabant heeft een zienswijze ingediend.

Beleid formuleren

Minister Rietkerk pleitte nog voor terughoudendheid, het voorkomen van versnippering en voor het voorkomen dat gevoelige bestemmingen worden aangetast, zoals te lezen is in de inspectierichtlijn lijkbezorging ([3de herzien druk](#)) onder paragraaf 6.2. Wij vragen ons af of de praktijk van natuurbegraven wel in overeenstemming is met deze Inspectierichtlijn.

Wij denken daarbij o.a. aan:

1. de gewenste regulering van het afvalwater (4.2.1),
2. de onwenselijkheid van bijzondere begraafplaatsen in verband met 'versnipperd beslag op de ruimte' (4.2.3),
3. de onwenselijkheid van begraven op afgelegen plekken o.a. in verband met vandalisme en van begraven op 'ieder aanwezig "verloren" terreintje' omwille van piëteit (6.1),
4. de oproep aan gemeenten om zeer terughoudend te zijn bij verzoeken om de aanleg van 'bijzondere begraafplaatsen' in verband met de schaarse ruimte in ons land, ongeordend ruimtegebruik en versnippering (6.2),
5. de wenselijkheid om lijken te begraven in grofzandig materiaal voor een optimale gaswisseling en een begraafplaats te omringen met een sloot omwille van goede waterbeheersing (6.3).

Wij verzoeken uw College om provinciaal beleid te formuleren ten aanzien van natuurbegraven. Het liefst zouden wij zien dat het fenomeen wordt uitgebannen en wij ons bepalen tot de eeuwenoude traditie van begraven op compacte begraafplaatsen. Schouder aan schouder hebben we dit land opgebouwd, schouder aan schouder worden we begraven.

We belasten de aarde al genoeg, onze botten eeuwig in de weg laten liggen met inlevering van kostbare natuur- en cultuurgebieden past daar niet bij.

Geen natuurbegravingplaatsen in bestaande natuur en al helemaal niet in de EHS.

Alleen toestaan in nieuwe natuur die aantoonbaar het gevolg zou zijn van natuurbegraven. Daarbij zou het advies van Alterra (in het rapport [Terug naar de natuur](#)) leidend moeten zijn. Op zandgronden adviseert Alterra substantieel minder dan 80 graven per hectare, ten einde de bodem niet teveel te verstoren. Voorts adviseert Alterra om de stoffelijke overschotten diep te begraven, ten einde vervuiling van de bodem te minimaliseren en de kans op grafverstoring door gravende zoogdieren zo klein mogelijk te maken. Bij een storm omvallende bomen kunnen een diep graf niet lichten.

Geen commerciële uitbating van natuurbegraven.

Wat wij nu zien gebeuren is dat ondernemers voor veel geld grafrechten verkopen en 'eeuwigdurende' grafgraven garanderen. Na gedane zaken trekt men terug, geeft de begravingplaats ruimhartig 'terug aan de natuur' en doet luchtig over de onderhoudskosten van de graven op de lange termijn. Deze kosten zullen dus ten laste komen van de natuurbeheerder en uiteindelijk van de gemeenschap.

Niet accepteren als verdienmodel voor natuurbeschermingsdoeleinden.

De praktijk leert dat op een natuurbegravingplaats een parkachtige structuur wordt aangelegd, met extra paden om de graven te bereiken en de nodige infrastructuur zoals een ceremonieruimte en parkeergelegenheid. Op zo'n terrein worden dan ruim 400 graven per hectare aangelegd, zoals op voorbeeldproject Heidepol. Dat betekent elke 7 à 8 meter een graf. Dat is geen natuur, maar gewoon een begravingplaats. Er sterven 140.000 mensen per jaar. Stel dat natuurbegraven het succes wordt waarop de natuurbegravingsector hoopt. Dan komen er elk jaar duizenden 'eeuwige' natuurgraven bij en verandert de Nederlandse natuur stukje bij beetje in één grote begravingplaats.

Wij verzoeken u voorts de negatieve gevolgen van grootschalig natuurbegraven op de exploitatie van bestaande begravingplaatsen in uw overwegingen te betrekken. Deze begravingplaatsen zijn een gemeenschapsvoorziening, maar staan nu al onder financiële druk.

Voor overleg zijn wij gaarne beschikbaar.

Hoogachtend

P. Schoe

Voorzitter

Stichting Natuurbegravingplaats-waaromniet.nl
info@natuurbegravingplaats-waaromniet.nl